

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนชุมชนพรเจริญ

ตำบลกง อำเภอบ้านกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

รัตน์ชนก พรหมณศิริ^{1*} วนิตา จันทร์ศรี² บุษณีย์ เทวะ³

Received: October 5, 2020

Revised: November 10, 2020

Accepted: November 24, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนชุมชนพรเจริญ ตำบลกง อำเภอบ้านกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นประชาชน ในชุมชนพรเจริญตำบลกง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย จำนวน 134 คน(kongkriat.sukhothai.doae.go.th) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับประชาชน ในชุมชนพรเจริญ ตำบลกง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เพศชาย จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 63.43 และเป็นเพศหญิง จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 36.57 มีอายุระหว่าง 42-49 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 34.33 รองลงมาคืออายุระหว่าง 34-41 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 23.88 มีอายุระหว่าง 50-60 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 20.15 มีอายุระหว่าง 26-33 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 12.69 และมีอายุ 18-25 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8.96 ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนแก่ประชาชนในชุมชนพรเจริญ ตำบลกง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัยทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านความรู้ความเข้าใจ และ 2. ด้านความสามารถและประสบการณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.778) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.767) รองลงมาเป็นด้านความสามารถและประสบการณ์ อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.789) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความเข้าใจการจัดทำบัญชีครัวเรือน บัญชีครัวเรือน ประชาชนในชุมชนพรเจริญ

¹ สาขาการบัญชี คณะบัญชีบัณฑิต, คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี, มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

² ห้องสมุดวิทยาเขตราชวิถี, มหาวิทยาลัยมหิดล, จังหวัดนครปฐม

³ สาขาวิชาการจัดการ, คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี, มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

* Corresponding E-mail: ratchanok_nok1970@hotmail.co.th

Knowledge and understanding about preparation of household accounts of the Villagers of Phon Charoen Community

Kong Sub-district, Ban Kong Kailas District, Sukhothai Province

Ratchanok Phramsiri ^{1*} Vanida Jansri ² Bussanee Tewa³

Abstract

This research has the objectives to study the level of knowledge and understanding in preparation of the household accounting of villagers at Phon Charoen Community, Kong Sub-district, Ban Kong Kailas District, Sukhothai Province. The population studied are the 134 villagers (kongkriat.sukhothai.doe.go.th.) The research tool is to apply questionnaires on bookkeeping knowledge. The statistics used for data analysis are frequency, percentage, mean, and standard deviation. The research result shows that, the samples 85 villagers are male counted for 63.43%, and 49 are female represented 36.57%, 46 villagers aged 42-49 years counted for 34.33%, followed by 32 villagers age 34-41 years counted for 23.88%, then 27 villagers aged between 50-60 years or 20.15%, 17 villagers aged between 26-33 years represented 12.69% and 12 villagers aged 18-25 years represented 8.96%, respectively. The analysis result shows that 1. Knowledge and 2. Ability and experience, the overall is at high level ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.778). When considering each aspect, it found that the cognitive level is at the highest level ($\bar{X} = 4.1$, S.D. = 0.767), followed by the ability and experience at a high level ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.789), respectively.

Keywords: Household Accounts, People in Phon Charoen Community, Understanding Household Accounting

¹ Major of Accounting, Faculty of Business Administration and Accounting, Phitsanulok University

² Rajvithi Campus Library, Mahidol University

³ Major of General Management, Phitsanulok University

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันที่เต็มไปด้วยกระแสวัตถุนิยม และความฟุ่มเฟือย จนทำให้คนไทยหลงเดินทางผิดไปตามกระแสนิยมจนกลายเป็นปัญหาประกอบกับภาวะเศรษฐกิจย่ำแย่ส่งผลให้ค่าครองชีพและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพิ่มขึ้นสูงขึ้นโดยใช่เหตุ มีการจับจ่ายเยอะอาจจะทำให้เราลืมนำเงินถึงรายรับของเราว่าเรามีรายรับต่อเดือนเท่าไร และจ่ายเงินออกไปเท่าไรทำให้ไม่มีการวางแผนการใช้จ่ายและการออมเงินของแต่ละครัวเรือน ขาดความพอประมาณในการใช้จ่าย ไม่คำนึงถึงรายได้ที่เข้ามาในแต่ละเดือน ทำให้มีเงินใช้ไม่เพียงพอที่จะใช้จ่ายในแต่ละเดือน ทำให้เกิดการกู้หนี้ยืมสิน เป็นปัญหาหนี้สินที่ตามมา มีหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้นจากการยืมเงินที่มีดอกเบี้ยสูง เช่น การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตต่าง ๆ และหาทางออกให้กับการขอสินเชื่อที่ยืมมาไม่ได้ยิ่งส่งผลกระทบต่อสภาพครอบครัวให้ย่ำแย่เป็นปัญหาที่แก้ไขได้ยาก อย่างไรก็ตามคนไทยยังมีทางออก ซึ่งการจะดำรงชีวิตให้อยู่รอดภายใต้สังคมในปัจจุบัน แนวทางหนึ่งที่ประชาชนไทยควรยึดถือคือการพึ่งตนเอง รู้จักความพอประมาณ และไม่ประมาท ตามแนวปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมองเห็นถึงความสำคัญของการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตัวเอง รู้จักความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ คำนึงถึงหลักเหตุผลและการประมาณตนเอง พร้อมกับทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท โดยเฉพาะการใช้จ่ายเงินอันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิต ดังนั้นการจัดทำบัญชีครัวเรือนมาใช้ในครัวเรือนเพื่อเป็นการจดบันทึกว่ามีรายรับ-รายจ่ายที่เกิดขึ้นจริงของครัวเรือนในแต่ละเดือนและสามารถนำไปวางแผนการใช้จ่ายในเดือนถัดไป เพื่อที่จะทำให้ครอบครัวมีความตระหนักถึงการใช้จ่ายเงินไปกับสิ่งที่จำเป็นและไม่จำเป็น เพื่อนำไปสู่การปรับลดค่าใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยของครัวเรือนให้ลดน้อยลงและมีการออมเงินในครัวเรือน ทำให้ครอบครัวมีเงินเก็บสำรองไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน ส่งผลให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รู้จักการประมาณการใช้จ่ายทำให้ครอบครัวมีการตระหนักถึงการจดบันทึกบัญชีครัวเรือนและให้ความสำคัญกับการบันทึกบัญชีเพิ่มมากขึ้น

จากการลงพื้นที่สำรวจและเก็บข้อมูลโดยสัมภาษณ์จากชาวบ้านกลุ่มเป้าหมายพบว่าชาวบ้านกลุ่มเป้าหมายประสบปัญหาเรื่องการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยมากขึ้นจากการสอบถามทำให้ทราบว่าชาวบ้านยังไม่มีมีการจัดทำสมุดบัญชีครัวเรือนเนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำสมุดบัญชีครัวเรือน และบางครัวเรือนมีการจัดทำแล้วแต่ทำไม่ต่อเนื่อง ซึ่งสมุดบัญชีที่จัดทำนั้นยังเป็นแค่สมุดที่จดบันทึกธรรมดาทั่วไปยังไม่มีการระบุรายละเอียดที่ชัดเจนเกี่ยวกับบัญชีครัวเรือนอีกทั้งสมุดบัญชีที่จัดทำนั้นยังไม่มีคุณสมบัติตามรูปแบบของสมุดบัญชีครัวเรือนที่ถูกต้อง ทำให้ชาวบ้านไม่ทราบถึงรายรับ-รายจ่ายและยอดคงเหลือที่เกิดขึ้นของครัวเรือน

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นกลุ่มของข้าพเจ้าได้เล็งเห็นความสำคัญในการจัดทำโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนแก่ประชาชนในชุมชนพรเจริญ ตำบลกง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนและสามารถ

บันทึกข้อมูลในสมุดบัญชีครัวเรือนได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังเป็นการทำให้ชาวบ้านมีสมุดบัญชีครัวเรือนที่สมบูรณ์แบบไว้ใช้สำหรับจดบันทึกรายรับ-รายจ่าย ของครัวเรือนอย่างถูกต้องและสมบูรณ์

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนชุมชนพรเจริญ ตำบลกง อำเภอบ้านกง ไทรโยค จังหวัดสุโขทัย จากการวิจัยของศุภโชค แก้วทอง และสมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล (2552) เรื่อง “การประเมิน ผลการจดบันทึกบัญชีครัวเรือนเพื่อลดปัญหาหนี้สินของเกษตรกรในเขตตำบลบุปผาอำเภอมือง จังหวัดยะลา” พบว่า หลังการจดบันทึกบัญชีครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้เพิ่มขึ้น มีค่าใช้จ่ายลดลง มีหนี้สินลดลง และมีเงินออมเพิ่มขึ้น ผู้จดบันทึกสามารถนำข้อมูลที่จดบันทึกมาบริหารจัดการในการควบคุมพฤติกรรมในการใช้จ่ายของตนได้ สรุปได้ว่า เมื่อประชาชนได้จัดทำบัญชีครัวเรือนทำการบันทึกบัญชี จะทราบยอดคงเหลือของเงินที่เป็นปัจจุบัน ทำให้สามารถวางแผนการใช้จ่ายเงินที่ยังคงเหลืออยู่ได้อย่างรอบคอบ ระมัดระวัง และมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะได้ ไม่ใช้จ่ายเกินกว่ารายได้ สามารถควบคุมพฤติกรรมในการใช้จ่ายของตนได้ ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลง มีเงินออมเพิ่มขึ้นและทำให้มีหนี้สินลดลง

การจัดทำบัญชีครัวเรือน ระดับความรู้ความเข้าใจการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนชุมชนพรเจริญ ตำบลกง อำเภอบ้านกง ไทรโยค จังหวัดสุโขทัย จากงานวิจัยครั้งนี้ทำให้ประชาชนในชุมชนบ้านพรเจริญให้ความสำคัญกับการทำบัญชีรายรับรายจ่าย ผลการวิจัยที่อยู่ในระดับมาก จากงานวิจัยครั้งนี้ยังทำให้ทราบว่าประชาชนในชุมชนบ้านพรเจริญให้ความสำคัญกับการวางแผนทางการเงิน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริประภา ศรีวีโรจน์ (2553) ที่กล่าวว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบมากต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือน คือ ความร่วมมือของสมาชิกในครอบครัว สอดคล้องกับ วาริพิน มงคลสมัย (2552) ที่พบว่ากลุ่มแม่บ้านเกษตรบ้านห้วยทราย อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ เคยเข้าร่วมจัดทำบัญชีครัวเรือนกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สอดคล้องกับ ภัทรา เรื่องสิทธิปัญญา (2555) ผู้จัดทำบัญชีครัวเรือนสามารถลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ทำให้เกิดการประหยัดและการออม และในที่สุดจะสามารถแก้ไขปัญหาหนี้สินได้อย่างยั่งยืน

ขอบเขตด้านสถานที่

การทำกิจกรรมในการวิจัยความเข้าใจการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนในชุมชนพรเจริญ ตำบลกง อำเภอบ้านกง ไทรโยค จังหวัดสุโขทัย มีสถานที่ในการดำเนินกิจกรรมเป็นที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

การดำเนินกิจกรรมการวิจัยความเข้าใจการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนในชุมชนพรเจริญ ตำบลกง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย มีกลุ่มเป้าหมายเป็นประชาชนในชุมชนพรเจริญ ตำบลกง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย จำนวน 134 คน (kongkriat.sukhothai.doe.go.th)

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การดำเนินกิจกรรมในการวิจัยความเข้าใจการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนในชุมชนบ้านพรเจริญ ตำบลกง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย มีระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม 2563

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับบัญชีครัวเรือน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความสามารถในการทำบัญชีครัวเรือน

การตรวจสอบและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน โดย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 103) ดังนี้

มากที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 5
มาก	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 4
ปานกลาง	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 3
น้อย	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 2
น้อยที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 1

โดยเกณฑ์การแปลผลจะพิจารณาค่าเฉลี่ย ซึ่งได้กลับไปเป็นค่าระดับ ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	4.50-5.00	เป็นค่าระดับคะแนนที่มากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย	3.50-4.49	เป็นค่าระดับคะแนนมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.50-3.49	เป็นค่าระดับคะแนนปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.50-2.49	เป็นค่าระดับคะแนนน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00-1.49	เป็นค่าระดับคะแนนน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 แบบสอบถามข้อเสนอแนะซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้ศึกษาวิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ศึกษาวิจัยศึกษาจากทฤษฎี เอกสาร ข้อมูล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา
2. ติดต่อขออนุญาตต่อผู้นำชุมชน และประชากรในพรเจริญ ตำบลกง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย เพื่อขอความร่วมมือ ในการทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในหมู่บ้านว่ามีความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือนมากน้อยเพียงใด
3. จำแนกข้อมูลแบบสอบถามตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล แล้ววิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มประชากรกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ร้อยละ
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ และวิจารณ์คำถามแต่ละข้อเพื่อให้ตรงตามเนื้อหา และตรงตามตัวชี้วัดที่ต้องการและครอบคลุมเนื้อหาที่นำมาแก้ไข โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน
5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้ (Tryout) กับกลุ่มตัวอย่างของชุมชนในตำบลวังพิกูล จำนวน 30 คน แล้วนำไปวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องจำแนกเป็นรายข้อ โดยวิธี Item-total Correlation โดยได้ค่า IOC แบบสอบถามทั้งฉบับอยู่ระหว่าง 0.67–1.00
6. นำแบบสอบถามซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกที่อยู่ในเกณฑ์ไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีของ Cronbach (1990: 81) หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient) ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไปแสดงว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นสามารถนำไปใช้ได้ซึ่งแบบสอบถามในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ค่า Cronbach ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.87
7. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาให้ครบถ้วนสมบูรณ์ทุกฉบับและนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	85	63.43
หญิง	49	36.57
รวม	134	100

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยเพศชาย และเพศหญิง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศชายจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 63.43 และเป็นเพศหญิง จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 36.57 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18 – 25 ปี	12	8.96
26 – 33 ปี	17	12.69
34 – 41 ปี	32	23.88
42 – 49 ปี	46	34.33
50 – 60 ปี	27	20.15
รวม	134	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 42-49 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 34.33 รองลงมาคืออายุระหว่าง 34-41 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 23.88 มีอายุระหว่าง 50-60 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 20.15 มีอายุระหว่าง 26-33 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 12.69 และมีอายุ 18-25 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8.96 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษาปีที่ 4	7	5.22
ประถมศึกษาปีที่ 6	42	31.34
มัธยมศึกษาตอนต้น	45	33.58
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	21	15.67
อายุ	จำนวน	ร้อยละ
อนุปริญญา หรือ ปวส.	15	11.19
ปริญญาตรี	4	2.99
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0.00
รวม	134	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 33.58 รองลงมา มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 31.34 อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 15.67 อยู่ในระดับอนุปริญญา หรือ ปวส. จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 11.19 อยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.22 และอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.99 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 6,000 บาท	18	13.43
6,001-10,000 บาท	32	23.88
10,001-15,000 บาท	45	33.58
15,001-20,000 บาท	28	20.90
20,001 บาทขึ้นไป	11	8.21
รวม	134	100

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 10,001-15,000 บาท จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 33.58 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 6,001-10,000 บาท จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 23.88 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 15,001-20,000 บาท จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 20.90 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 6,000 บาท จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 13.43 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไป จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 8.21 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลความเข้าใจการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนในชุมชนพรเจริญ ตำบลกง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนแก่ประชาชนในชุมชนพรเจริญในด้านความรู้ความเข้าใจ

ความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนแก่ ประชาชนในชุมชนพรเจริญ ตำบลกง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
1. ท่านรู้จักคำว่าบัญชีรายรับ-รายจ่าย	4.15	0.797	มาก

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนแก่ประชาชนในชุมชนพรเจริญในด้านความรู้ความเข้าใจ (ต่อ)

ความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนแก่			
ประชาชนในชุมชนพรเจริญ	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
ตำบลกง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย			
2. ท่านคิดว่าบัญชีรายรับ-รายจ่ายมีความสำคัญ	4.33	0.731	มาก
3. ท่านมีการวางแผนทางการเงินมาก	4.03	0.772	มาก
เฉลี่ย	4.17	0.767	มาก

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านความรู้ความเข้าใจในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.767) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 2. คิดว่าบัญชีรายรับ-จ่ายมีความสำคัญมาก อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.731) รองลงมาข้อ 1. รู้จักคำว่าบัญชีรายรับ-รายจ่าย อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.797) และข้อ 3. มีการวางแผนทางการเงินมาก อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = 0.772) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนแก่ประชาชนในชุมชนพรเจริญในด้านความสามารถและประสบการณ์

ความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนแก่			
ประชาชนในชุมชนพรเจริญ	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
ตำบลกง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย			
1. ท่านมีประสบการณ์การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	4.13	0.78	มาก
2. ท่านสามารถให้คำปรึกษาแก่เพื่อนบ้านที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการได้	4.11	0.789	มาก
3. ท่านคิดว่าการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายมีประโยชน์	4.16	0.794	มาก
4. ท่านคิดว่าการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายมีความจำเป็นต่อครัวเรือนของท่าน	4.21	0.783	มาก
5. ท่านได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการให้ความรู้ทางบัญชีรายรับ-รายจ่าย	4.15	0.787	มาก

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนแก่ประชาชนในชุมชนพรเจริญในด้านความสามารถและประสบการณ์ (ต่อ)

ความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนแก่ ประชาชนในชุมชนพรเจริญ ตำบลกง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
6. ท่านจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายในแต่ละวันได้	4.12	0.792	มาก
7. ท่านมีความต้องการคำแนะนำในการทำบัญชี รายรับ-รายจ่าย			
เฉลี่ย	4.15	0.7897	มาก

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านความสามารถและประสบการณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.790) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 4. ท่านคิดว่าการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายมีความจำเป็นต่อครัวเรือนของท่าน ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = 0.783) รองลงมาข้อ 7. ท่านมีความต้องการคำแนะนำในการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.803) ข้อ 3. ท่านคิดว่าการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายมีประโยชน์ อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.794) ข้อ 5. ท่านได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการทำให้ความรู้ทางบัญชีรายรับ-รายจ่าย อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.787) ข้อ 1. ท่านมีประสบการณ์การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.780) ข้อ 6. ท่านจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายในแต่ละวันได้ อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.792) และข้อ 2. ท่านสามารถให้คำปรึกษาแก่เพื่อนบ้านที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการได้ อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = 0.789) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนแก่ประชาชนในชุมชนพรเจริญ ตำบลกง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ทั้ง 2 ด้าน

ด้าน	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
ด้านความรู้ความเข้าใจ	4.17	0.767	มาก
ด้านความสามารถและประสบการณ์	4.15	0.789	มาก
เฉลี่ย	4.16	0.778	มาก

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนแก่ประชาชนในชุมชนพรเจริญ ตำบลกง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัยทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านความรู้ความเข้าใจ และ 2. ด้านความสามารถและประสบการณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.16, S.D. = 0.778$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.17, S.D. = 0.767$) รองลงมาเป็นด้านความสามารถและประสบการณ์ อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.15, S.D. = 0.789$) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลเกี่ยวกับประชาชนในชุมชนพรเจริญ ตำบลกง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ทั้งหมด 134 คน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศชายจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 63.43 และเป็นเพศหญิงจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 36.57 มีอายุระหว่าง 42-49 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 34.33 รองลงมา มีอายุระหว่าง 34-41 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 23.88 มีอายุระหว่าง 50-60 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 20.15 มีอายุระหว่าง 26-33 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 12.69 และมีอายุ 18-25 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8.96 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 33.58 รองลงมา มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 31.34 อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 15.67 และส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 10,001-15,000 บาท จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 33.58 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 6,001-10,000 บาท จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 23.88 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 15,001-20,000 บาท จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 20.90 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนแก่ประชาชนในชุมชนพรเจริญ ตำบลกง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านความรู้ความเข้าใจ และ 2. ด้านความสามารถและประสบการณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.16, S.D. = 0.778$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.17, S.D. = 0.767$) รองลงมาเป็นด้านความสามารถและประสบการณ์ อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.15, S.D. = 0.789$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนในชุมชนพรเจริญ ตำบลกง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

1. ผลการวิเคราะห์จำนวนและค่าร้อยละของประชากรในชุมชนพรเจริญ ตำบลกง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภโชค แก้วทอง และสมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล (2550)

ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินผลการจัดบันทึกบัญชีครัวเรือนเพื่อลดปัญหาหนี้สินของเกษตรกรในเขตตำบลยุโป อำเภอเมือง จังหวัดยะลา พบว่า เกษตรกรที่จัดบันทึกบัญชีครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ทำสวนยางเป็นอาชีพหลัก ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในครัวเรือนที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่คือ ค่าอาหารและค่าเล่าเรียนของบุตรหลานใช้บริการเงินกู้จากกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ร้อยละ 89.3 และบุษยา มั่นฤกษ์ (2556) นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม พบว่าผู้บริหาร อบต. ในจังหวัดนครปฐม เป็นเพศชาย

2. ผลการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนแก่ประชาชนในชุมชนพรเจริญ ตำบลกง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ด้านความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริประภา ศรีวิโรจน์ (2553) การศึกษาสภาพปัญหาและการติดตามประเมินผล โครงการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในเรื่องการจัดทำบัญชีครัวเรือนเป็นอย่างดี และเข้าใจถึงความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับจากการทำบัญชีครัวเรือน

3. ผลการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนแก่ประชาชนในชุมชนพรเจริญ ตำบลกง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ด้านความสามารถและประสบการณ์ อยู่ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวาริพิน มงคลสมัย (2552) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ทางบัญชีตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดทำบัญชีครัวเรือนของชุมชนในตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า ผลการพัฒนาารูปแบบการจัดทำบัญชีของนักวิจัยโดยการแยกค่าใช้จ่ายที่จำเป็นและไม่จำเป็นออกจากกันประกอบกับการนำแนวพระราชดำริเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการใช้จ่ายเงิน ทำให้ชุมชนลดค่าใช้จ่ายที่จำเป็นและมีเงินออมมากขึ้น และภัทรา เรื่องสินัญญา (2555) ศึกษา บัญชีครัวเรือน เรื่องใกล้ตัวที่ถูกมองข้าม “บัญชี ครัวเรือน” ซึ่งเป็นบัญชีที่ใช้สำหรับบันทึกรายได้และรายจ่าย ผู้จัดทำบัญชีครัวเรือนจะได้รับประโยชน์คือ มีรายได้เพิ่มขึ้น มีค่าใช้จ่ายลดลง มีเงินออมเพิ่มขึ้น มีหนี้สินลดลงและในที่สุดจะสามารถแก้ไขปัญหาหนี้สินได้อย่างยั่งยืน อันเป็นไปตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มุ่งเน้น ให้เกิดความพอเพียงหรือพอประมาณกับตนเอง อยู่ได้อย่างพอกินพอใช้ไม่เดือดร้อน เป็นการยึดทางสายกลาง โดยอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. เน้นการจัดทำบัญชีครัวเรือนให้แก่ประชาชนในชุมชนพรเจริญ ตำบลกง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย
2. เน้นการจัดทำบัญชีให้ประชาชนสามารถแยกรายรับ-รายจ่าย บันทึกลงในสมุดบัญชี

3. การศึกษาในส่วนของกรจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายนั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าประชาชนในชุมชนพรเจริญ ตำบลก อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนทำให้ไม่ทราบถึงค่าใช้จ่ายส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่มีหนี้สิน

ข้อเสนอแนะการวิจัยในอนาคต

1. ควรศึกษาในส่วนของกรแยกบัญชีรายรับ รายจ่าย บัญชีการออม
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับการแยกประเภทของค่าใช้จ่ายได้และติดตามกรจัดทำบัญชีของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการในการบันทึกบัญชีหลังจากเข้าร่วมโครงการเป็นอย่างไร

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

1. องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่าประชาชนในชุมชนบ้านพรเจริญให้ความสำคัญกับการทำบัญชีรายรับรายจ่ายโดยจะเห็นจากผลการวิจัยที่อยู่ในระดับมาก
2. องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่าประชาชนในชุมชนบ้านพรเจริญให้ความสำคัญกับการวางแผนทางการเงิน อยู่ในระดับมาก

รายการอ้างอิง

- ธารี หิรัญรัมย์. (2554). การบัญชีการเงิน เรื่อง บัญชีครัวเรือนศิลปะการจดบันทึก. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- บุษยา มั่นฤกษ์. (2556). การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการ บริหารจัดการของ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการพัฒนาสังคม), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประภากรณ์ เกียรติกุลวัฒนา. (2554). บัญชีครัวเรือนศิลปะการจดบันทึก. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- พิเชษฐ์ ตั้งสงค์ไพบูลย์. (2555). ความต้องการของชุมชนที่มีต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนในพื้นที่อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. รายงานการวิจัย, (1), 1-73.
- ภัทรา เรื่องสินภิญญา. (2552). พฤติกรรมการบันทึกบัญชีรายได้และรายจ่ายส่วนบุคคลของนักศึกษาและบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. รายงานการวิจัย, 7(1), 69-79.
- รัฐนันท์ พงศ์วิทธิธรร และนิศรา จันท์เจริญสุข. (2556). การจัดทำบัญชีครัวเรือนแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน. คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ล้านนา ภาคพายัพ เชียงใหม่.

- วาริพิน มงคลสมัย. (2551). การจัดการความรู้ทางการบัญชีเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในการผลิตผลิตภัณฑ์
ลำไยอบแห้งสีทองของกลุ่มเกษตรกรบ้านเหมืองกวก ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน.
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ศิริประภา ศรีวิโรจน์. (2553). การศึกษาสภาพปัญหาและการติดตามประเมินโครงการจัดทำบัญชี
ครัวเรือน. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- ศุภโชคศักดิ์ แก้วทอง และสมบุญ ธรรมเจริญ. (2552) การประเมินผลการจัดบันทึกบัญชี
ครัวเรือนเพื่อลดปัญหาหนี้สินของเกษตรกรในเขตตำบลโย อำเภอเมือง จังหวัดยะลา,
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สารนิพนธ์ (ศศ.ม.การจัดการธุรกิจเกษตร)
- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองตุม
<http://kongkraitat.sukhothai.doae.go.th/index1.htm>. (มกราคม, 8, 2561)